საქართ. მემარცხენე სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია

მთავარ კომიტეტის ორგანო.

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 45,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე 150,000 მ.; უკანასკნელზე 100,000 მ. კანტორა ღია ყოველ დილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 2000 მან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამშაბათი იანვრის 24

1922 წ.

ყოველდღიური გაზეთი
ტრიბუნა

ორგანო მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის მთავარი კომიტეტისა.

1922 წლის 1 იანვრიდან თვეში გაგზავნით ღირს 45.000 მანეთი.
ცალკე ნომერი ყველგან 2000 მანეთი.

უფასოდ გაზეთი აღარავის გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება თვის 1 რიცხვიდან.

რედაქციის და კანტორის მისამართი: ტფილისი, სასახლის ქ. № 6.

სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭო ამით აუწყებს ქართველ საზოგადოებას, რომ იანვრის 19-ს სოფელ ხელთუბანში (გორის მაზრა) ვერაგულად მოკლულ იქნა მწერალი

თედო რაზიკაშვილი,

პანაშვიდი დანიშნულია ქვაშვეთის ტაძარში კვირას იანვრის 29, დღის 12 საათზე.

ნინო ივანეს ასული, შვილები: ვახტანგ და არჩილ კერესელიძეები, ვანო შვილები: პაშა, დიმიტრი და შალვა ჯაფარიძეები, ლიდა ივანეს ასული ძე კონსტანტინე დიმიტრის ძე მიქელაძეები, მწუხარეებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, პირველსი ძვირფასი მიუღლის, მეორენი დაუვიწყარი მამის, მესამენი საყვარელი სიძის და უკანასკნელი ქვისლის უდროოდ გარდაცვალებას

გიგო (პავლე) ივანეს ძე კერესელიძისას,

პანაშვიდები ყოველ დღე, სადამოს ხუთ საათზე ქვაშვეთის ეკლესიაში. დაკრძალვა იანვრის 25 ს. დღითი ოთხშაბათს, წირვა დაიწყება 10 საათზე ქვაშვეთის ტაძარში. დაკრძალვა—დიდუბის სასაფლაოზე 12 საათზე.

186

ხელოვანთა კავშირის წევრთა საზოგადო კრება

სრულიად საქართველოს ხელოვანთა კავშირის მთავარი კომიტეტი ოთხშაბათს, იანვრის 25-ს იწვევს

კავშირის წევრთა
საზოგადო კრებას

საკითხი: დელეგატების არჩევა სოციალურ კულტურის მუშათა კონფერენციისათვის.

კრება გაიხსნება ხელოვანთა სასახლეში სერგიევის ქუჩა № 13. სადამოს 6 საათზე.

ხელოვანთა მთავარი კომიტეტი.

კომუნისტური პარტიის ერილობა

კომუნისტური პარტია იკრიბება თავის ყრილობაზე, მისთვის არაჩვეულებრივ პირობებში. დევნილი და საფარებში ჩამწყვდეული პარტია დღეს სრული პატრონია საქართველოსი. სწორედ 20 წელიწადი სრულდება, როცა სოციალ-დემოკრატიის ბოლშევიკური ფრთა გამოეყო მენშევიკურს და ამ ხნის განმავლობაში ბოლშევიკური პარტია, განსაკუთრებით მისი ქართული ელემენტი, სახელმწიფოებრივ ცოლვაწვრობას მხოლოდ 1921 წლიდან იწყებს.

ძველი, ძძიმე და რთულია სახელმწიფოებრივი აპარატი. არაჩვეულებრივად ძძიმეა იგი თანამედროვე კაპიტალიზმის ხანაში. ამ სიძნელის აღმოფხვრა არ ნიშნავს სახელმწიფოებრივ მუშაობის გაადვილებას, ის გვავალებს მხოლოდ დიდი დაკვირვებისა გაძოჩენას და ხალხის ფართო მასსის გზით, მასთან შეგულებით, მისი ჭირ-ვარამის გაგებით და პატივისცემით გავანადგოთ საერთო მთავარი ძიზანი.

პარტიას შეუძლია სწორედ ქონდეს გაგებული მსოფლიოს მოძალობის მთავარი ძრძენტი, მაგრამ მისი კონკრეტული განსახიერება, პოლიტიკური ნაგებენსები და ჰაძოცანები უკვალად მოითხოვენ განსაზღვრულ ნომენკლატურასთან სპეციფიურ ურთიერთობას; საქართველო ამ იხოვე სრულიად განსაკუთრებულ პირობებში იმყოფება. დიდი დამახასიათებელია იქნება ყრილობისა, თუ იგი ამ მომენტს ხაზგასმით შეიცნობს და იმის მიხედვით წარმართავს საბოლოოდ მუშაობას.

რაში მდგომარეობს ეს განსაკუთრებულობა?

საქართველო წარმოადგენდა რესპუბლიკას, სადაც შეიძლება ითქვას, არასად ისე ძლიერი არ ყოფილა მენშევიკური პარტია. შექმნილ პირობათა გამო მენშევიკობის გახელმწიფებას მოჰყვა მენშევიზმის სრული გაკოტრება, რომლის პროგრამა და პრაქტიკა როგორც ეკონომიურს, ისე ეროვნულს საკითხში სავსებით ეგუებოდა ნაციონალ-დემოკრატიულ პარტიას. ბურჟუაზიულ სახელმწიფოს აგება, ბურჟუაზიულ ნაციონალისტური პოლიტიკის წარმოება—ეს ნიადაგი, რაზედაც აღმოცენდა საქართველოში ამ პოლიტიკის უარმყოფელი მიმდინარეობა—ბოლშევიზმი, როგორც მძლავრი მიმართულება.

მაგრამ მენშევიკური მატონობა ისტორიულ პირობათა გამო გადაეხლართა ქართველ ერის სხვა ძვირფას საკითხებს და იგი ერი, ასი წლის განმავლობაში განმცდელი მხოლოდ ეროვნულ ჩაგვრისა და ტანჯვისა — მხოლოდ ერის თავისუფლებაში ჰპოებდა თავის ისტორიულ ოცნებათა განადგურებას. იმდენად მძიმე იყო იმპერიალისტურ რუსეთის საუკუნოებრივი უღელი ქართველ ხალხზე, რომ ჩვენ პოლიტიკურად ადვილად წარმოგვიდგენია შერიგება ჩვენი ხალხის ფართო მასსის თუ განებავთ მენშევიკების უკულტურო ნაციონალ პოლიტიკასთან. ჩვენ უნდა ადვიარეთ ბოლოლოგიასთან დაკავშირებული ნაციონალისტური მოძღვნტი, მაგრამ ისე დიდი ისტორიული მიზეზები ამართლებს ამას, რომ მის წინააღმდეგ მიმართული ზომები შეუძლებელია ტალანქი იყოს, რომელიც ჩვენ გადაგვაგდებს ბეორე უკიდურესობაში. ჩვენ ხშირად ვწერდით ქართველ ხალხში ეროვნულ გრძნობების სიმძლავრეზე, მაგრამ, უნდა გამოვტყდეთ, ამდენად ღრმა ფესვები თუ ქონდა გაბმული მასსის გულში—ეს გვეგონა. ეს გრძნობა დაღუპველია, თუ მან კალაპოტი არ იცის, თუ ის ტალანქია და მაბეზარი, მაგრამ იგივე ეროვნული გრძნობა დიადია, ბრწყინვალეა, კულტურულ ფორმებში ჩამოსხმული.

კომუნისტური პარტია არ არის აღზრდილი ეროვნულს გრძნობებზე. ფედერალიზმი მათ მიიღეს თანამედროვე დიდი რევოლიუციის პროცესში. ეს ძალიან საშიშია და დიდი ნებისყოფაა საჭირო, რომ ეს ახლად შეხორცებული მოძღვრება უბრალო საგანი არ დარჩეს სიმწიფის ატესტატში. ამის აღნუსხვა გვმართებს აუცილებლად: საქართველოში ხალხური მართველობა იქნება, თუ მას დრმა კავშირი აქვს ქართველ ხალხთან, მის იდუმალ გრძნობებთან.

ყრილობის დელეგატებმა იციან ადგილობრივი პირობები. მათ მჭიდრო ურთიერთობა აქვსთ ჩვენი ხალხის მასსასთან; ყრილობა ვერ შეასრულებს თავის მისიას, თუ დელეგატებმა სრულიად მიუდგომლად არ გამოხატეს ადგილობრივ ძალების სულიერი განწყობილება და მით განსაზღვრული გვლენა არ მოახდინეს ცენტრზე, რომელიც ისე უშუალოდ არ არის ადგილობრიობასთან დაკავშირებული.

საქართველოში საბჭოთა სისტემა უნდა განვამტკიცოთ!—ეს არის უმთავრესი სასიცოცხლო საკითხი ყოველი მუშისა და გლეხისათვის. ამ სისტემასთან ჩვენი მისვლა კიდევ არ ნიშნავს ხალხის მისვლას. ქართველი ხალხი, როგორც მასსა, ჩვენნაირ უნდა ჩავაბათ საბჭოთა სისტემის საქმეში და ეს სიტყვები—ქართველი ხალხი—სჩანდეს და გამოსჭვიოდეს ყველაფერში.

რვენ ეკონომიურ პოლიტიკაზე ნაკლებს ვლაპარაკობთ კომუნისტებთან. წყეულ კითხვათა უწყეულეს კითხვად მიჩნეული—ეროვნული პრობლემა—საქართველოში მეტად მწვავე და რთული. საქართველოში ჩვენ გვინდა ვიცნათ საქართველო და როგორც საქართველო, ისე გავიდეთ ყოველს უცხოეთში. თუ ამ დებულებას ახვა ფორმაში არ ჩამოვასხამთ—ეს იქნება ჩვენი ეროვნული პოლიტიკა. იგი საქართველო სრული მფარველი, ამხანაგი და მეგობარი უნდა იყოს საქართველოში მოსახლე ერების, რომელნიც ისევე საჭიროებენ მხრუნველობას, როგორც უცხოელნი უცხოეთში. ეს პრინციპიც უნდა გატარდეს ცხოვრებითად, რეალურად და იგი გადასჭრის ეროვნულს საკითხს თვით შიდა საქართველოში ისე, რომ საქართველოს ხალხი მთლიანად ჩაუდგება ასსებულ წყობილებას, როგორც საფუძველი, ძის მაგარი კედელი.

მემარჯვენე ფედერალისტების „გაბედული ოპოზიცია.

1.

11 თვე გავიდა მას შემდეგ, რაც საქართველოში ბოლშევიკური ძალა გაბატონდა. ამ ხნის განმავლობაში ჩვენს ცხოვრებაში შესანიშნავი ისტორიული ცვლილებანი მოხდა, რაც ყოველ პოლიტიკურ პარტიას ავალებდა მდგომარეობის მეცნიერულ ანალიზს და სახალხო შემოქმედების ადსახვისათვის პოლიტიკურ გეზის გამომუშავებას.

ამ ხნის განმავლობაში ჩვენ არ დაგვიტოვებია არც ერთი მომენტი მიმდინარე ცხოვრებისა, სათანადო დამოკიდებულება, კრიტიკა, დაწუნება ან მოწონება არ გამოგვეთქვას სამწუხარო თუ სასიხარულო მოვლენის გამო.

ამ ბრძოლაში არ ყოფილა შემთხვევა წინ წამოგვეყენებიოს პირადი საკითხი, პირადი ინტერესები, დიდი საკითხები გადაგვედო და წვრილმანები გაგვეხადა თავსატეხ საგნად. კიდევ მეტი, ჩვენ მთელ ჯგუფებსაც ვტოვებდით სრულიად უყურადღებოდ, თუ ისინი თვითონ არ გვაიძულებდნენ მათკენ მიგვეხედნა.

მკითხველთ მოეხსენებათ, რომ ერთი ასეთი ჯგუფი, რომელსაც ჩვენ ამავითარი ყურადღება არ მივაქციეთ არის ჯგუფი მემარჯვენე ფედერალისტებისა.

ეხლა იძულებული ვართ ამ „ჯგუფს“ ყურადღება მივაქციოთ. ეს ჯგუფი ძალიან სწუხს, რომ ლეგალიზაციისათვის მუშაობამ ნაყოფი არ მოიტანა და საშუალება ალარ დაურჩა ეწარმოებია, როგორც თვითონ ამბობენ—„გაბედული ოპოზიცია“ და „თამამი ოპოზიციონური სახის“ პოლიტიკა.

— გ. ლასხიშვილი, ალ. მდივანი და „გაბედული ოპოზიცია!“ ჩვენ ჯერ არ გვეგულება საქართველოში ერთი ისეთი გულუბრყვილო ადამიანი, რომ ხსენებულ ძალთა „გაბედული ოპოზიცია“ გაეგონოს. მაგრამ თავი დავანებოთ სიტყვებს.

როგორც სჩანს მემარჯვენე ფედერალისტებს არც იმდენად ცუდად ქონიათ საქმე, რომ თავიანთი „ოპოზიციონური სახე“ ქვეყანას ვერ უჩვენონ. ეხლა ჩვენს წინაშე 32 გვერდიანი ბროშიურაა მემარჯვენე ფედერალისტების მიერ გამოცემული და რა თქმა უნდა მკითხველი მოინდომებს ამ „პარტიის“ პირველ ბროშიურას მიმართოს, რათა იქ დაინახოს არა მარტო პარტიის „ოპოზიციონური სახე“, არაძედ ჩვენი მიმდინარე რიგული ცხოვრებისადმი პარტიის დამოკიდებულება.

მაგრამ რას ვხედავთ ნამდვილად? ხუ თუ სერიოზულ პარტიას პაწაწა გვერდები მაინც მოენდომებია პაწაწა წიგნაკისა და თუ საჭიროდ სთვლიდნენ ჩვენ მიერ გონება დახშულ ხალხისათვის საკითხები გაეშუქებია? ამის ნაგიერ მთელი წიგნაკი ეხება მხოლოდ პიროვნებას და საქართველოს უამრავი საჭირ-ბოროტო საკითხები მივიწყებულია ხოლოდ იმისათვის, რომ სჯიჯგნონ ჩემი პიროვნება!

რა არის ეს? განა შესაწყნარებელია დღეანდელს პირობებში პარტია პირველს სიტყვას ამბობდეს, წიგნაკს სცემდეს და იგიც მხოლოდ კერძო პირის წინააღმდეგ იყოს მიმართული—ვინც არ უნდა იყოს იგი პიროვნება?

— თუ თედო ღლონტი დასაგმობია, ამისათვის საკმაოა სულ რაშდენიმე პწკარი დადგენილებისა—მორჩა და გათავდა. მემარჯვენე ფედერალისტები თვითონვე სწერენ თავიანთ ბროშიურაში—„რა მოხდა“, რომ „მაშვრალთა ხმა“-ში პარტიის მთავარმა კომიტეტმა განაცხადა, რომ იგი პასუხისმგებელი არ არის თედოს გაზეთ „სოციალისტ-ფედერალისტის“ და მის გარშემო შეკრებილ პირების მიმართულების და მოქმედებისათვის (გვ. 12). განა მარტო ეს განცხადება საკმაო არ იყო გამიჯვნისათვის? ამას შემდეგ რადა საჭირო იყო მთელი ბროშიურის საპირადო მიზნისათვის გამოყენება? ან თვით „მაშვრალთა ხმა“-ში განცხადებას რა აზრი ქონდა?—განა ჩვენ მთავარი კომიტეტის სახელით ვსაუბრობთ გაზეთს? კიდევ შემდეგ—თუ „ჩვენი“ „ჯგუფი“ „ალაფერი ეს მართლა სჯერათ მემარჯვენე ფედერალისტებს—ეხლა რადა საჭიროა კიდევ ჩვენზე ქართველ ხალხის ყურადღების მიპყრობა. თუ დავიშალენით, გათავდა ჩვენი ისტორია, მაშ თქვენთვის დაზედგარა მზიანი დარი და ასეთს დროსაც ველარ ნახეთ უფრო დიდი საკითხი და საქმე, ვიდრე თედო ღლონტის პიროვნება?

— მაგრამ საქმეც იმაშია მკითხველო, რომ ლასხიშვილ ალდივნის ჯგუფი უკვე ლამის გაცოფდეს კულმინაციურ წერტილამდე განვითარებით და ადარ შეუძლია უბრძოლველად ერთი წუთიც მოისვენოს. თუ როგორია ეს ბრძოლა ცნობილ საზოგადო მოღვაწეების, როგორია მათი გაარდა, ძლიერება, სერიოზობა და სიმძიმე, ამას გვაჩვენებს თვით მათი ბროშიურა.

წინასწარ ბოდიშს ვიხდით მკითხველ საზოგადოების წინაშე, რომ იძულებული ვიქნებით ლასხიშვილის ჯგუფის ლექსიკონით ათასგვარი უსიამოვნება მივაყენოთ, მაგრამ თუ ჩვენზე „ლაპარაკი არა ღირს (ნეტავი ვინ ატანდა ძალას!) ისინი ხომ ბუმბერაზები არიან, რომ ისინი არ გავიხადოთ მსჯელობის საგნად!?

ეი—მკითხველო—დაუგდეთ ყური. თვდო ღლონტია:

— შანტაჟისტი,
— ქვენა გრძნობებით მოლაპარაკე,
— სისხლის სამართლის დამნაშავე,
— ჯაშუში,
— საზიზღარი,
— გადია,
— სულმდაბალი,
— მოდალატე,
— მატყუარა,
— ავანტიურისტი,
— უნიჭო,
— ქულიკი,
— წვრილ ფეხა აფერისტი,
— გარეწარი,
— კაცუნა
— მაბეზღარი
— „დონოსჩიკი“,
— იუდუშკა,
— დაქირავებული,
— მუწუკი,
— გათახსირებული,
— წამხდარი
— ნიმუში გაუგონარი სიბინძურისა,
— ტაკი—მასხარა,
— აგენტი...

ლასხიშვილ—ალდივნის ჯგუფის ეს პირველი ბროშიურა საქართველოს თანამედროვე მდგომარეობაზე მთლად სავსეა ზედმოყვანილ სიტყვებით. პაწაწა წიგნაკი, რომლითაც გამოაშკარავებულია „გაბედული ოპოზიცია“ და „ოპოზიციონური სახე“ უნდა ვიფიქროთ გამძლავრებულ ნიჭის და დინჯი გონების ნაყოფის შედეგი. ჩვენ იქვი არ შეგვაქვს, რომ ლასხიშვილ—ალდივნის ამგვარად სპეტაკი და გაძლიერებული პარტია დიდ გავლენას მოახდენს ქართველ საზოგადოებაზე.

მაგრამ, რომ ეს გავლენა უფრო დრმა იყოს და მტკიცე, გავაცნოთ სხვა კიდევ უფრო საინტერესო მარგალიტები მემარჯვენე ფედერალისტების ლიტერატურული სახეობისა.

თედო ღლონტი.

ქართული ენა თავიდანვე მარტივ-მდაბიურია

II.

აზრადა მქონდა ძველი მწერლობის, მაგალითები შემომეტანა ჩემოლოდ კეთილ ნაკეთი ერთი ორიკალი ძველისა, მაგრამ ერთი შემთხვევის გულისთვის იძულებულ ვარ, გადაუხვიო საგანსა. ეი რათა. ბეთლეჰემეტე სუკუნეში ქართველთა შორის უცხო კულტურის გავრცელების საქმეს ემსახურებიან როგორც ბერძნული, ისევე სპარსული კულტურის მოყვარული ქართველები. საბერძნეთით შემოაქვთ, რა საკვირველია თარგნილად, მეცნიერება—ახალპლატონიანთ ფილოსოფია, ხოლო სპარსეთით ხელოვნება კეთილ ნასიტყვი მწერლობისა. ასეთი მოღვაწეობის დამახასიათებლადა გვაქვს ორი ძველი ერთმანეთის წინააღმდეკი, თავიანთი აღნაქვსის ვითარებითა. პირველია ნემესიოს შესანიშნავი თხზულება ბუნებისათვის კაცისა, თარგმნილი იოანე პეტრიწის, ხოლო მეორე ვიკრამიანი, თარგმნილი დავიწყე ბერი ავტორის მიერ. რაზედაც იოანე პეტრიწ მძიმე და გაუგებარი თავისი ადნაქვსით, იმდენად ვიხრამიანის ენა დიდებულია. სახელოვანმა მთარგმნელმა იცის, რომ ადნაქვსის სიდიადე მისი ხიცხადე და სიმარტივეა, ეი მაგალითი:

თუ ღმერთისა განგებაა, გაგიმარჯვებს. იცოდი, ვერ აჰბდები მისსა საქმესა, არცა კუბტობა გერგების, არცა სიდიდე არცა მკლავ, არცა საქუოქლე, არცა გონებიანობა, არცა ხელოწიფება, არც კრძალვა და პატიოსნება.

რა სიყვარულისა საქმენი მოვლენ, უნებლივ ემორჩილებიან კაცნი ცვთა და კარგთა.

შენ დმერთმა გოხება და ცნობა მოგცა, მაგრამ ცნობისა და გონებისაგან სიხარული არა გინაწილა. ვირსა ჰკვე, როაელ ზურგსა ხრმალი ეკიდოს და რა ლომი ემთხეიოს, ვერად მიუბმარიოს (ვიხრამიანი, დავიწყებული ავტორის ხათარგმნი).

ხოტბანი ბეთორმეტე საუკუნისა ბადდულ მეხია იოანე შავთელის, ხოლო მეცამეტე საუკუნის თამარიანი ჩახრუხას თქმული, წმინდა მწიგნობრული შაირობაა. ბიბლიურ-ბიზანტიური ენამწყობით აღბეკდილი. მაგრამ სულ სხვაა იმავ მეცამეტე საუკუნის შესანიშნავი ძველი ვეფხის-ტყაოსანი, უკვდავი შოთა რუსთაველის პოემა. იგია ედემს რგული ალვა, მუდამ ცხოველი, მუდამ ყვავილოვანი, რომელსაც ესულდგმულებს ენა გული და ხელოვნება. მისი სიმართო შიხაარსი გასაგონადაც სიმართოა. ვეფხის ტყაოსანი, როგორც საუნჯე, ერის სამკვიდრებელ და უკვდავ ჭყო მისმა სიდიამ, მაგრამ მოხდენილმა ფორმამ, სამოსმა, რომელსაც ნაქსოვის სილამაზე აქვს და ნაქედის სიმტკიცე. იმავ დროს ამბად დაუწერია მოსე ხონელს ამირან დარეჯანიანი, რომლისაც ენა ისევე მარტივია, როგორც ვეფხისტყაოსნის ლექსის. ეი მაგალითები:

ზღვა გავიარეთ, გავედით,
შემოგვიტივეს ცხენია
კვლავ შევიბენით, შეიქმნა
ომისა სიმარცხენია.
მუ მომეწონა ფრიდონის
სიქველე, სიფიცხენია
იბრძვის ლომი და პირად მზე,
იგი ალვისაც ხენია!

—

ზამთარი ვარდსა გაახმობს
ფურცელნი ჩამოსცვივიან,
ზაფხულის მზისა სიახლე
დასჭკვეს; გვალვასა სჩივიან,
მაგრამ მას ზედა ბულბულნი
ტურფასა ხმასა ჰყივიან,
სიცხე სწყვეს, ყინვა დაბზრობს,
წყლულნი ორჯერვე სტკივიან.
აგრეცვე გული კაცისა
მოსაგვარებლად ძნელია,
ჭირსა და ლხინზე ორზედვე
ზედან მართ, ვითა ხელია
მიწყივ წყლულდების საწყთრო,
ძისი ბოლოდეს მრთულია,
იგი მიენდოს სოფელსა,
ვინცა თავისა მტერია!

(ვეფხის-ტყაოსანი შოთა რუსთველისა).

მერე შეშინდა იგი კაცი და ხოქვა მთვრალი ვიყავ და მისთვის ვსთქვიო, ეგეცა კაცი იგი, სთქვი მის ქებაკის ამბავიო და მოახსენა ამირან დარეჯანის ძესა, ფიცი მომე, არა მიყო რა, და თუმცა არ შემრისხდები, მოგახსენებო. უბრძანა, ფიცით დიდად დაგიმადლებ და ვიამებ, არამთუ გიყო რამეო. (ამირან დარეჯანიანი მოსე ხონელისა).

მეთოთხმეტე საუკუნითგან მეჩვიდმეტე საუკუნემდე, ქართველ მწერალთ შემოქმედება დავარდნილია. „მუდალო თანთართ შემოსევამ წაქლექა ქართველთ კულტურა ასე, რომ ზოგიერთი კლასიკური ნაწარმოებიც და, მათ შორის, ვეფხის ტყაოსანი სულ უძველესია მეთვრამეტე საუკუნეში გადაწერილი ტექსტი. მუდალთ ბატონობის დროს ქართველ ავტორთა ნაწერებს ადარ ეტყობა ნიჭი და ხელოვნება. ასეთია მეთორმეტე საუკუნის ამბავი რუსუდანიანი და პოემა ადღუზიანი, მაგრამ იმ გონების და ხელოვნების უბადრუკობის დროსაც, ავტორთა ახასიათებს უფრო სადა და უბრალო, ვიდრე გაუგებარი, ან მწიგნობრული კიდო. იმ დროინდელი სახალხო პოეზიის ნაშთი ნუნდა ხაყდრას ლექსი ხომ სულ მდაბიურად არის დაწერილი. ეი მაგალითები:

დაიბადა ვაჟი ციისკრის უნათლესი,
ლომის მონაკვეთი, საფალავნოდ შექმნილი,
რომელ კაცისა თვალსა ეგეთი არა ენახა რა. შეიქნა ნადარის ცემა,
სატვირის კვრა, ყოველი სალხინო ხმა
სიხარულის გამრავლება. მათთი საკადრისი ძეობა გადაიხადეს, მათად საკადრისად დაუწყეს ვაესა ზდა (რუსუდანიანი დავიწყებული ავტორისა)

ან განიდვიძე, ბატონო,
რისთვის ცურავ შავსა ზღვასა?
მიბრძანე, კიდევ ვისმინო
თქვენი ხმა, უბრძანო სხვასა.
რა გენებებათ, მოგართმევთ,
მიბრძანეთ ნუ მიმცემთ სხვასა.
თუ ხმას არ გამცემთ, მოვკვდები,
მეც გულს დავიდებ დიდ ქვასა
(ადღუზიანი დავიწყებულ ავტორისა)

ოქროსა და ვერცხლის მიწა
ამდენი მაქვს, ვითა წყალი,
კაკაბინი დავიპყარ,
ოთხს სამეფოს გაუმკლავდი.
ქართველს ბატონს და მოვსტაცე,
არ დავაგდე ჩემი გვარი,
მამწყდა, ფიცით მიღალატა,
მან დაიდვა ჩემი ბრალი.
ბაყათარ წყალსა მიეცა,
ალიხოცა ოსთა ჯარი,
ვინცა ეს ლექსი იხილოთ,
მცირედ ბრალნეთ შენდობანი.
(ნუნდა ხაყდრის ლექსის ნაწყვეტი)

ამირან დარეჯანიანის და რუსუდანიანის ადნაქვსი თითქმის თანაბარია თავისი მდაბიურობით, მაშინ როცა რუსუდანიანი დავარდნილობის ხანს ეკუთვნის. რაც შეეხება ადღუზიანსა და ნუნდა ხაყდრის ლექსსა, მათ ავტორებს არ ემარჯვებათ კარგი ლექსი, მაგრამ არც მწიგნობრობას მისდევენ.

პეტრე მირიანიშვილი.
(შემდეგი იქნება)

ქართული ენა სამაჰმადიანო საქართველოში

დეკრეტი აკაბის ავტ. ს. ს. რ. სახალხო კომისართა საბჭოსი, იანვრის 17 1922 წ.

§ 1. თანახმად სრულიად აკარის ფუხარა ხალხის საბჭოსი და ც. ადმასკომის დადგენილებისა, ავტონომიურ აკარის სახელმწიფოებრივ ენად აღიარებულია ქართული ენა.

§ 2. ყველა სახელმწიფოებრივ და საზოგადო დაწესებულებათ (გარდა რუსეთის წითელ არმიის ნაწილებისა) ევალებათ დაუყოვნებლივ შემოიღონ საქმის წარმოება და მიწერ-მოწერა ქართულ ენაზე.

§ 3. ამ დეკრეტის შესაფერისად განხორციელებისათვის საქმეთა მართველებად, უფრო ადრე კი, დაწესებულებათა უმაღლეს ხელმძღვანელებად უნდა ინიშნებოდნენ ქართული ენის მცოდნენი.

დედანს ხელს აწერენ: სახკომსაბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ს. ქავთარაძე და საქმეთა მმართველი—ა. შენგელია.

ახალი ამბები

— ი. გრიშაშვილის ლექსები. დაიბეჭდა და იყიდება ყველგან—ი. გრიშაშვილის ლექსების მეორე ტომი.

— ნაძალადევის განათება. ნ ალადევის ელექტრონით განათების შესახებ, საქ. რევკომმა დადგინა გადაიხადოს 100,000,000, მაგრამ ტფილისის საბჭოს აღ. კომიტეტი შუამდგომლობს, რომ გადიდდეს თანხა 3,000,000,000, რადგან წყლით სარგებლობა მეტ ხარჯებს მოითხოვს.

— რედაქციამ მიიღო ი. გრიშაშვილის მეორე ტომი.

— სამინაო საკითხი. კომუნალური განყოფილების გამგის მოხსენებით, რომ ქალაქში სამინაო საკითხი კატასტროფიულ მდგომარეობაშია და დიდი მოთხოვნილებაა ბინის, ტფილისის აღმ. კომიტეტმა დადგინა—ეთხოვოს საქ. რევკომს, რომ დაარსდეს სპეციალური კომისია, რომელიც მოახდენს დიდი ბინების დაცლას.

— დრამატიული სტუდია. მუშათა-ცენტრალურ კლუბთან დაიწყო მუშობა დრამატიულმა სტუდიამ.

— სამხატვრო რევოლიუციური თეატრი. სამხატვრო რევოლიუციურ თეატრთან განზრახულია დრამატიული სტუდიის დაარსება.

— პაპის გარდაცვალება. რომიდან მიღებულ იქმნა რადიოთი ცნობა, რომ პაპი ბენედიქტე მე-XV გარდაცვლილა შაბათს, 21 იანვარს, ფილტვების ანთებით.

— მთავარი პოლიტ. განათლების ბეჭედითი ცენტრის და საბიბლიოთეკო განყოფილების მიერ მოწყობილი გამოფენა იმ წიგნების და ჟურნალებისა, რომელიც გამოსულა რუსეთსა და ამიერკავკასიაში საბჭოთა ხელისუფლების დროს, გაგრძელებულ იქმნა იანვრის 29-დის, ვინაიდან დათვალიერების მსურველი ძალიან მცირე არმოჩნდა.

— ტფილისის საბჭოს აღმას. კომ. პრეზიდიუმმა თანახმად ჯანმრთელობის სახალხო კომისარის მოხსენებისა აფთიაქების შესახებ დადგინა: ტფილისში არსებული ყველა აფთიაქები გადაეცეს ტფილისის აღმას. კომ. ჯანმრთელობის განყოფილებას. მთავარი მომარგება მედიკამენტებისა კი დარჩეს ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატს. ამასთანავე ტფილისის ქალაქის ჯანმრთელობის განყოფილების გამგეს დაევალა წარმოადგინოს თავისი მოსაზრებანი ზოგიერთი აფთიაქის დახურვისა ან იჯარით გაცემის შესახებ.

— ბათომის პორტში. 14-სა და 15 იანვრის განმავლობაში პორტში მოვიდა 7 იალქნიანი ნავი 1050 ფუთი სხვა და სხვა ტვირთით; გავიდა ინგლისის გემი „Випокопа" ფოთში ტვირთით და 5 იალქნიანი და ბუქსირიანი ნავი დატვირთული 465 ფუთით.

— 16 იანვარს მოვიდა გემი—რუსული „ფელიქს დძერჟინსკი", იტალიური „ნიმფა" და ოსმალური „სახარა" 680 ტონი სხვა და სხვა ტვირთით 7 მგზავრით და 2 იალქნიანი ნავი; გავიდა პორტიდან გემები იტალიური „სიკანიო" და ინგლისური „ლედი ელეონორა"—კონსტანტინეპოლში სხვა და სხვა ტვირთით 272 ტონით და ერთი იალქნიანი გემი გენერალური ტვირთით 190 ფ. მარილით.

— 17 იანვარს მოვიდა 7 იალქნიანი ნავი 359 ფ. სხვა და სხვა ტვირთით და გავიდა: გემები. იტალიური „ალდო" კონსტანტინეპოლში და რუსული—„Вече" სოხუმში, საერთო ტვირთის რაოდენობით 36.800 ფ. და 307 მგზავრით და 7 იალქნიანი და ბუქსირიანი ნავით.

21 იანვარს მოვიდა: გემები—იტალიური „კარ[illegible]", „უმბრ[illegible]", ინგლისური „გ[illegible]" [illegible] ოსმ[illegible] „[illegible]ვრიზი" 1202 ტონი სხვა და [illegible] ტვირთით და 180 მგზავრით [illegible] 41 იალქნიანი გემი 500 ფ. სხვა და სხვა ტვირთით. გავიდ[illegible] პორტიდან: გემები—იტალიური „კ[illegible]" კონსტანტინეპოლში და „უმ[illegible]"—ტრ[illegible]ზონში 10 ტონი[illegible] სხვა ტვირ[illegible]ით.

საერთო რიცხვი შეადგენს 12 საათზე. 31 იანვარს მდგომარე ხომალდებისა უდრის: გემები—10 და იალქნიანი—89

— ხელოვანთა კავშირის წევრთა საზოგადო კრება. სრულიად საქართველოს ხელოვანთა კავშირის მთავარი კომიტეტი ოთხშაბათს იანვრის 25-ს იწვევს კავშირის წევრთა საზოგადო კრებას. საკითხი: დელეგატების არჩევა სოციალურ კულტურის მუშათა კონფერენციისათვის. კრება გაიხსნება ხელოვანთა სასახლეში სერგიევის ქუჩა № 13 საღამოს 6 საათზე. ხელოვანთა მთავარი კომიტეტი.

— ნანხენის კომიტეტი საქართველოსათვის. ტფილისში იყო წარმომადგენელი ნანსენის კომიტეტისა, რომელიც შემდგარია ვოლგის ნაპირებს დამშეულთათვის დახმარების აღმოსაჩენად, წარმომადგენელმა შეაგროვა ცნობები თუ რამდენი მედიკამენტები, სურსათი და სხვა საგნები საჭიროა საქართველოში გადმოგზავნილ დამშეულ ბავშვებისათვის და ადუთქვა ამ საგნების მოწოდება.

— ტრამვაისთვის. ტფილისის აღმას. კომიტეტმა შეუკეთა როსტოვის ქარხნებს რამოდენიმე ვაგონი ტფილისის ტრამვაისათვის.

— ფულის ნიშნების შესახებ. ფინანსების სახალხო კომისარიატმა განკარგულება დაუგზავნა ყველა ხაზინებს და სხვა სახელმწიფო კასებს, რომ სხვა და სხვა გადასახადების ანგარიშში მიიღონ რუსეთის საბჭოთა ფულები, მხოლოდ ერთი მესამედი [illegible] [illegible] [illegible]